

Elhunyt dr. Papós Mihály (1919-2000)

Ez év május 21-én Szeged város napján vehette át a méltán megérdemelt Szegedért Emlékérmet, és két nap múlva örökre eltávozott körünkől Papós tanár úr, aki városunk értelmiségének nagy részét, több ezer diákot tanított 31 évig tartó Klauszális majd Radnóti pályafutása során történelemre. Munkáját alapos tárgyi felkészültség, gondosan kidolgozott óravázlatok – melyektől még az apró történeti sztorik és viccek sem hiányoztak – és pontos óravezetés jellemezte. Szakmai igényességével mélységes humánus párosult, amelyet az állami oktatás „taposalmában” nem mindig és nem mindenkinek sikerül megőriznie.

Útja a gimnáziumi tanársáig nem alakult simán és kényelmesen. A tanítóképző elvégzése után (1939) a Siket-némák Szegedi Intézetébe került, majd 1940-ben annyi társához hasonlóan ő is bekerült a második világháború forgatagába. 1945 őszén érkezett haza. Azonnal beiratkozott a Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi karára, ahonnan öt év múlva magyar-történelem szakos tanári diplomával távozott. Tanulmányai idején korábbi munkahelyén dolgozott, hogy eltartsa magát 1950-ben került a Klauzál gimnáziumba, későbbi pedagógusi sikereinek színterére.

Nyugdíjazása után sem pihent meg, „új életet” kezdett. Húsz éven át a Csongrád Megyei Levéltár főmunkatársa lett, ahol a városi tanács és vb üléseinek jegyzőkönyveiről készített témakatalógust, amellyel e korszak kutatóinak munkáját könnyítette meg. Munkáját, amelynek nyomán több kötet napvilágot látott, a rá jellemző pontossággal és odafigyeléssel végezte, de közben szakított magának időt, amelyet környezetére fordított. Majd mindenkihez naponta tudott pár kedves mondatot szólni, kedves, érdeklődő, meleg szavakat, amelyekből oly kevés hangzik el ma a rohanó hétköznapi emberrel.

Kedves Miska bácsi! Búcsúunk tőled mi, néhány ezren, egykori tanítványaid és mindazok akik ismertek és közel álltak hozzád.

Blazovich László

WHO-kutatócsoport Szegeden

Melanómagyógyítás - prognózissal

Az Egészségügyi Világszervezet melanómával – a bőr festékséjtjeiből kiinduló rosszindulatú daganattal – foglalkozó kutatócsoportjában részt vevő országok képviselői, sorrendben 30. tanácskozással Szegeden tartják. A 24 országból érkező közel félszáz szakember – bőrgyógyászok, sebészek, szövettanászok – ma, pénteken a SZAB-székházban ülésezik. A vendéglátó a Szegedi Egyetem bőrgyógyászati klinikája, amely dr. Oláh Judit adjunktus képviselésével tagja a WHO melanóma-kutatócsoportjának.

– A melanóma a bőr festékséjtjeiből kiinduló rosszindulatú daganat, ami elsősorban a bőrrőn fordul elő, de keletkezhet a szemet védő pigmentsejteken is – tájékoztatta lapunkat a WHO melanóma-kutatócsoportjának szegedi tanácskozással szervező Oláh Judit, a szegedi bőrgyógyászati klinika adjunktusa. – Az Egyesült Államokban ez az ötödik leggyakoribb rákbetegség. A magyarországi daganatok számáról nincsenek pontos adatok, de rendelkezésre áll szegedi statisztika, miszerint városunkban és környékén 100 ezer lakosra körülbelül 17 új melanómás beteg jut. Ausztráliában, ahol ennek két és félszerese a melanóma gyakorisága, a halálozás lényegesen kisebb a

mienknél. Ennek magyarázata, hogy a betegek a legkisebb tünetek megjelenésekor már jelentkeznek orvosunknál, aminek köszönhetően a betegség korai stádiumában megkezdődhet a kezelés. Az Egészségügyi Világszervezet ma Szegeden tanácskozó kutatócsoportjának munkálkodása arra irányul, hogy minél kevesebben haljanak meg melanómában. Ennek előfeltétele viszont a betegség minél korábbi felismerése. A WHO-melanómacsoport tagjai viszonylag rövid idő alatt nagyszámú beteg kezeléséből levont tapasztalataikat összegzik és vetik össze egy-egy tanácskozással alkalmával. Ezek a tapasztalatok segítenek abban, hogy a melanómát az orvosok a legideálisabb időben ismerjék fel, kiváltsák azokat a pácienseket, akiknek kezelését már a betegség aktivizálódása előtt meg kell kezdeni. A tapasztalatok alapján a szakemberek a betegség alakulását is képesek prognosztizálni. USA kutatók előrejelzése szerint, az 1997-ben született amerikai polgárok közül 84-ből 1 lesz melanómás.

A WHO melanóma-munkacsoportjának szegedi tudományos találkozója a többi között Ausztráliából, Kanadából, a Fülöp-szigetektől, Dél-Afrikából, az USA-ból, és számos európai országból érkeznek bőrgyógyászok, sebészek, szövettanászok.

K. K.

Galkó Bence Karinthy-estje a kamarában Utazás a koponyám körül

Ma este 19 órától a kamaraszínházban Karinthy Frigyes Utazás a koponyám körül című regényének dramatizált változata kerül színre Galkó Bence előadásában. A Szegedi Nemzeti Színház tagja áprilisban a Szentháromság utcai SZÖG-ART Galériában mutatta be egyszemélyes produkcióját, amit most a Kamara Premier-bérletben ad a színház kárpótlásként a pénzügyi nehézségek miatt elhagyott premierekért.

Az 1937-ben megjelent Utazás a koponyám körül Karinthy Frigyes legnépszerűbb regénye, amiről a Karinthy famíliát elemző Számadás a talentumról című könyvében Czeizel doktor azt írta, akár orvosegyetemi háttéranyagként is hasznosítható lenne, olyan szakszerűen mutatja be az agydanat tüneteit, a műtet, és roppant tanulságosan ábrázolja az orvos-beteg kapcsolatot. „Az egész test csökevény, rossz ruhája a léleknek” – hangzik Karinthy kesernyén ironikus aforizmája, ami jól jellemzi a regény hangulatát. Ez a gondolat talán nem áll távol Galkó Bencétől sem, aki a regény színrevitelére vállalkozott.

– Hogyan jutott eszébe, hogy az Utazás a koponyám körül bemutassa? – Nagyon szeretem a regényt és a belőle készült nagyszerű filmet, és persze magát Karinthyt. Csinálni akartam valamit, ami valamelyest más, mint a színházi munka. Mivel magam is személyesen találkoztam a szóban forgó problémakörrel, tapasztalhattam, hogy rettenetesen pontos Karinthy leírása a betegségről és az

– Hogyan jutott eszébe, hogy az Utazás a koponyám körül bemutassa? –

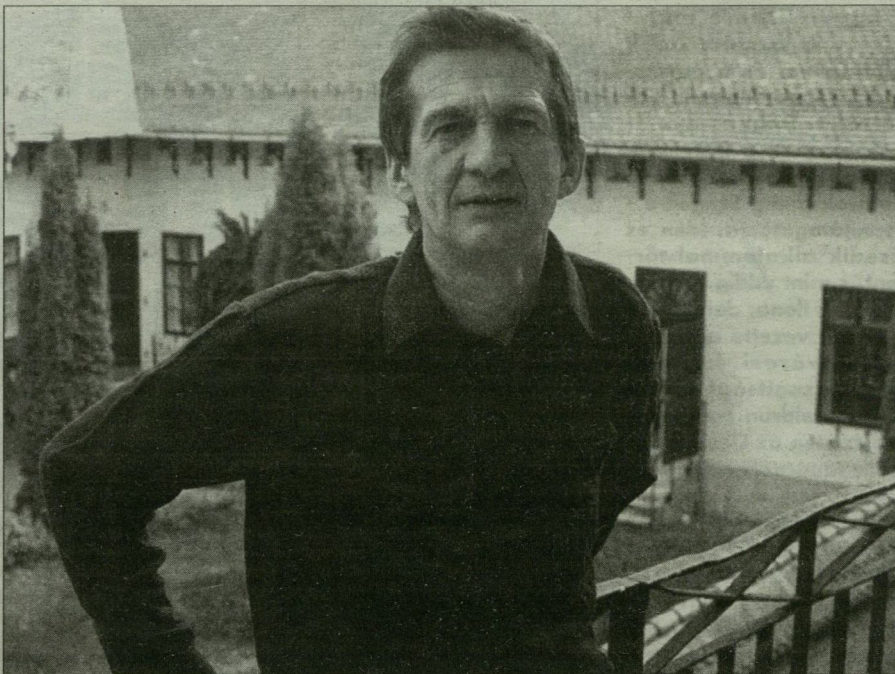
– Nagyon szeretem a regényt és a belőle készült nagyszerű filmet, és persze magát Karinthyt. Csinálni akartam valamit, ami valamelyest más, mint a színházi munka. Mivel magam is személyesen találkoztam a szóban forgó problémakörrel, tapasztalhattam, hogy rettenetesen pontos Karinthy leírása a betegségről és az

Az elmúlt harminc esztendő második legnagyobb árvizét szenvedte el a Sárga üdülőtelep az elmúlt hetekben. A 8 méter 20 centin tetőző áradás vize még a nyaralók emeleti részét is megnyalódta. A levonuló ár pedig nehéz levegőt és temérdek iszapot hagyott maga után. Az üdülőteljes lakosok többsége még csak most méri fel, mekkora is a kára. A víz hűtőt, konyhaszekrényt, ágyneműt ragadott magával, s amit nem vitt el az áradás, azt úgy betakarta iszapal, hogy jó darabig aligha használják majd a tulajdonosai. Rendhagyó sétát tettünk tegnap délelőtt a tápai hajójavítótól az új hidig: míg a Sárga egyik végén még a romokat takarítják, addig a várososhoz közeli szabadstrandon már diáklányok napoznak a megszáradt homokon.

Az elmúlt harminc esztendő második legnagyobb árvizét szenvedte el a Sárga üdülőtelep az elmúlt hetekben. A 8 méter 20 centin tetőző áradás vize még a nyaralók emeleti részét is megnyalódta. A levonuló ár pedig nehéz levegőt és temérdek iszapot hagyott maga után. Az üdülőteljes lakosok többsége még csak most méri fel, mekkora is a kára. A víz hűtőt, konyhaszekrényt, ágyneműt ragadott magával, s amit nem vitt el az áradás, azt úgy betakarta iszapal, hogy jó darabig aligha használják majd a tulajdonosai. Rendhagyó sétát tettünk tegnap délelőtt a tápai hajójavítótól az új hidig: míg a Sárga egyik végén még a romokat takarítják, addig a várososhoz közeli szabadstrandon már diáklányok napoznak a megszáradt homokon.

A friss festék illata keveredik a nehéz, dohos levegővel a MAHART Tiszayacht Kft. irodáiban. Popovits József

Galkó Bence: Egy egészen furcsa élményről szólni, amit mindketten átélünk. (A szerző felvétele)

agyműtétről. Olvasásakor úgy ismertem tüneteimre, mintha a saját naplómra látogatnám. Sok különös dolog van Karinthy életében. Túlélte az akkor még szinte világsodának számító agyműtet, majd két évvel később előrehajolt megkötni a cipőfűzőjét, és agyvérzést kapott. Ha felteszi a lábát az asztalra, és úgy köti meg, akkor is, ha néha sarkosnak tűnnek a megállapításai.

– Saját élményei mennyire határozták meg, hogy milyen lett a produkció?

– Bár a színész mindig önmagáról is beszél, nem kellett megküzdennem saját orvosi élményeimmel, nem akartam, hogy azok jelenjenek meg az előadásban.

Nem rólam, de még csak nem is Karinthyról van szó, hanem egy egészen furcsa élményről, amit mindketten átélünk. Amikor Sándor János barátom viccelődve megkérdezte, mikor csinálom meg az Utazás a koponyám körül, másnap épp vetítette a tévé a belőle készült nagyszerű filmet. Sok más összecsengő dolog is arra ösztönzött, hogy meg kell próbálkozzom a regény dramatizálásával.

– Az agyműtet 1936-ban még olyan szenzációnak számított Magyarországon, hogy a hazai lapok rendszeresen beszámoltak Karinthy állapotáról. Riportregénye is óriási feltűnést kellett.

– Olvasható benne, hogy amikor Stockholmra ment a műtet, a felesége, Böhm Aranka, aki maga is orvos volt, telefonkapcsolatban állt Budapesttel. Az egyik lap fenntartotta a címdarabját a műtetéről szóló leírásnak, ám közbeszólt a világgazdasági, jött az első oldal híre: az orvosok elfoglaltak Addisz-Abebat. Akadtak, akik támadták

Karinthy, hogy a betegségből is üzletet csinált. Én azt mondtam volna az irigyeinek: Csinálják utána! Tessék szíves félig megdögni, borzalmas kétségek között élni, sokáig tornáztatni élet és halál között! Olyan bizonytalansággal bemenni egy műtőbe, hogy több az esélyem a halálra, mint az életben maradásra.

– Milyen formában állította színpadra az adaptációt?

– A produkciónak nincs igazi díszlete, és jelmeznek csak túlzással nevezhető ruhában játszom. Egy ilyen előadást nagyon nehéz egyedül megcsinálni, ezért Sándor Jánost kértem meg, hogy segítsen. Szokványos értelemben nem rendezője a produkciónak, hanem ő a „belső szem”, a kritikus, aki elmondja a véleményét. Én hozom világra a gyermeket, de ő a bábaasszony, aki nélkül nem menne. Mint ahogyan nem ment volna a sok segítő szándékú barát és ismerős nélkül sem, akik kisebb-nagyobb dolgokban rengeteget segítettek.

Hollósi Zsolt

Hűtőt, szekrényt vitt a víz a Sárgán

Az iszapsétány „illata”

ügyvezető lába alatt csak a szűz betont tapossa már hetek óta. A parketta felvált, a falak fél méter magasan vízesek.

– Teljesen kirohadt a padozat. Most azt várjuk, hogy száradjanak a falak, addig nincs értelme mindent kifesteni.

A legnagyobb kárt mégsem az épületekben tette a víz. Májusban egy hónapig nem tudtak dolgozni az üzemen, éppen akkor, amikor a hajójavítóknál a legtöbb munka akad. Az ügyvezető számításai szerint 15-16 milliós bevételtől estek el.

– A közvetlen kárunk is eléri az 5-6 millió forintot. Április 12-én, amikor nyolc méter fölé emelkedett a víz, leszereltük, amit csak lehetett, s áramtalanítottuk az egész üzemet, azután jó darabig csak ladikkal tudtunk közlekedni.

Május elején, a víz elvonulása után látták csak, mekkora is a kár. A vízmentes vezérlőszekrények sem bírtak el ekkora vizet, sorra égtek le a visszkapcsoláskor. A forgácsoló üzem 12 esztergagépe közül tegnap indult el a munka egyetlen gépen. A többi még hetekig áll.

– Megszámolni sem lehetett hány tonna iszapot kellett elhordanunk az utakról, a műhelyekből – mondja végül Popovits József.

A Betonhajón, a jachtkikötőben is szomorú látvány fogad bennünket. Az iszap egy része még meg sem száradt, a Sárga szabadstrandjára homokhegyeket rakott le a visszavonuló víz. Vaskó Béla kikötővezető szerint tavaly háromszor vitte el a víz a szórakoztatóközpontot, az idén viszont egybe zúdult rájuk a tavalyi csapás.

– Egy hónapon belül aligha tudunk kinyitni, ráadásul hétfőre megint esőt mondanak a meteorológusok.

A kikötőbejáráshoz annyi homokot hordott a megáradt folyó, hogy egy kis ladikkal is művészet behajózni. A torkolat takarítását is igyekeznek napokon belül elvégezni, hogy a csónaktulajdonosok behajózhassanak a kikötőbe.

– Ezt nézzék meg! – mondja Miklós Szilveszter a Napozópárt 13. szám alatt. – A konyhaszekrény tetejét elvitte a víz, az emeleten úgy kellett a rekamiéból vödörrel kimerni

a vizet. Tizenhárom éve van itt nyaralónk, de ilyet még nem láttunk.

A feleség szomorúan mutatja, hogy az összes kárpitos bútort penész lepi. Még a felso szinten felpúpozott ágyne-műket is ki lehet dobni.

– A nagyszőnyeget ketté kellett vágni, egyben nem tudtuk megmozdítani az iszapból.

Villany a legtöbb nyaralóban még ma sincs. A vezeték mindenütt átázta, életveszélyes lenne újra bekácsolni az áramot, míg a falban lévő zsinórok ki nem száradnak. Hogy azután lesz áram vagy sem? Majd kiderül.

A szomszédban szikrázott a falban a vezeték, amikor megpróbálták visszakácsolni az áramot – mondják Miklósék. Így azután ők nem is kíséreltek meg egyelőre ezzel.

A Sárga másik végén, a Kiskőrössi Halászcserében a pincék felszolgálás helyett most a bútorokat szellőztetik. A csárda 7 méteres áradásig „vázall”, hiszen a magasabb partszakaszra épült. Ám most ez sem volt elegendő.

– Nem sikerült mindent ki-

A régi zsinagógában

Gyermeknap vigasság

Munkatársunktól

Szombaton délután 3-tól este 7 óráig meglepetésekkel sűrűn tűzdelt gyermeknap vigasságot rendez a MASZK Egyesület a Kortárs Előadóművészeti Központban, a régi zsinagógában és kertjében. A gyermeknap vigalomról előzetesen annyit lehet tudni, hogy a kézműves-foglalatosságok, kötétkészítés, gyékény- és fonalszövés mellett rendeznek majd köztélhúzó-versenyt is, amelybe a nagyobbak (szülők) is becsatlakozhatnak, mint ahogy a dalnálóknak és az együtténeklésbe is. A zenén és a táncon túl mesét mondhatnak és hallgathatnak a gyermekek, de rajzolhatnak, festhetnek és krumplinyomdázhatnak is. De dudabemutató is tartanak a Régi zsinagógában. A szervezők szándéka szerint a gyermeknap murin mindenféle izgalmas és érdekes dolgot csinálnak majd együtt a délután folyamán kicsik és nagyok.

„Délsziget” a televízióban

Munkatársunktól

Május 26-án (pénteken), ismét jelentkezik a Magyar Televízió 1-es csatornáján a Délsziget, a szegedi körzeti televízióstúdió hétvégi magazinműsora. A nézők portréfilmet láthatnak Gyulay Endréről, Szeged-Csanád egyházmegye püspökéről; megtudhatják, milyen eredményt hoztak a Kiszombor közelében végzett avar kori ásatások. A műsorkészítők ellátogattak a keceli Pinter Művek hadtörténeti múzeumába is. A Délsziget vendégei lesznek Podmaniczky Szilárd író, az Év Könyve '99 pályázat díjazottja, valamint a szegedi Király-König Péter Zeneiskola tanítványai.

A magazinműsor tájékoztatja nézőit a gyermeknap programokról, a vasárnapi repülős bemutatóról, s a hétvégi sporteseményekről is.

menteni, olyan hirtelen jött a víz. Az egyik nap még bokáig ért, másnap reggelre nyakig. Az épületben végül 2 méter 30 centi magasan állt a víz – mondja Dancs László.

Benézünk, hogy leltárt csinálunk, bár nem sok minden akad belül: csak vizes falak, kitört ablakok, lógó villanyvezetékek. Egyelőre itt is azt várják, hogy száradjanak a falak, azután vehetik csak munkába a festők az épületet. Addig az üvegeseké és a villany-szerelőké a terep.

– Június 20-án nyitni szeretnénk, de hetven óta nem jött ránk ekkora víz, így nehéz most felmérni, mekkora munkával tudjuk majd rendbe hozni az épületet és a berendezést.

Végigsétálunk még az Aranyparton, aminek inkább az iszappart nevet kellene adni mostanában. Kotrógépek próbálják megtisztítani a sétányt, de láthatóan néhány napba még beletelik, mire járható lesz az út.

Egészen más kép fogadja viszont a látogatót az új híd elötti szabadstrandon. Itt már a vízen sütkérezik a Süllő, a hajó mellett a parton pedig fiatal lányok napfürdőznek. A Tisza közben csendesen úszik a medrében, mint aki az egészről semmit sem tehet...

Rafai Gábor

ÓRIÁSI AKCIÓVAL INDÍTJUK A NYARAT!
30–50%-os engedménnyel árusítunk asztalokat, székeket, irodabútorokat, éger kisbútorokat és fenyőbútorokat, a készlet erejéig.
Helyszín: Alföldi Bútorgyártó Kft.
Szeged, Pulz u. 14. (Bútor- és barkácsbolt)
Nyitva tartás: 2000. május 29-től június 16-ig
mindennap 9 órától 15 óráig, szombat, vasárnap kivételével.
Érdeklődni:
tel.: 06-62-425-037, 06-62-426-679/155 mellék.